

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы Советы
КАРАРЫ

2017 елның «25» сентябрнән

№ 29-163

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советы
Регламентын раслау турында»

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советы Регламентын Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына, шул исәптән «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2007 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына, шулай ук «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына, туры китерү максатларында Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советы

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советы Регламентын расларга.
2. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советының 2005 елның 05 декабрдәге 14 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» <http://pravo.tatarstan.ru>, Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында <http://novosheshminsk.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советы аппараты житәкчесенә йөкләргә.

Яңа Чишмә
муниципаль районы Башлыгы

В. М. Козлов

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль
районы Советының
2017 елның «25» сентябреннән
29-163 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советы регламенты

1 нче бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья

Әлеге Регламент федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба шулай ук - Устав) нигезендә Яңа Чишмә муниципаль районы Советының (алга таба - Совет) эшчәнлеге тәртибен билгели.

2 статья

Яңа Чишмә муниципаль районы Советы эшчәнлеге күмәк, ирекле һәм эшлекле фикер алышу һәм мәсьәләләргә хәл итү, хәбәрдарлык, законлылык, район Советы һәм муниципаль район башкарма комитеты (алга таба – Район Башкарма комитеты) компетенцияләрен чикләү, Яңа Чишмә муниципаль районы халкы алдында жаваплылык һәм хисап тоту нигезендә башкарыла.

3 статья

1. Советның эшенең төп формасы - аның утырышлары.
2. Совет утырышлары ачык һәм хәбәрдарлык рәвешендә уздырыла.
3. Совет ябык утырыш үткөрү турында карар кабул итәргә мөмкин. Әлеге утырыш кирәклегендә турында фикер алышулар узарга мөмкин.

4 статья

Мәсьәләләргә алдан карау һәм аларны карауга әзерләү, Совет утырышларында депутатлар эшен оештыру өчен Совет даими һәм вакытлы комиссияләр төзи.

5 статья

Совет, аның комиссияләре, Совет депутатлары, муниципаль район башлыгы - Совет рәисе (алга таба шулай ук - район Башлыгы) һәм аның урынбасары эшчәнлеген хокукый, оештыру, документаль, мәгълүмати, матди-техник яктан тәмин итү Совет аппараты турындагы нигезләмә нигезендә Совет аппараты гамәлгә ашыра.

2 нче бүлек. Совет депутаты

6 статья

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

1) Совет утырышларында катнашу;

2) Советның даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашу.

3) федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфай затларына, оештыру-хокукый формаларына, жәмәгать берләшмәләренә жирлек карамагындагы мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итү;

4) норматив хокукый акт проектын кертү;

5) депутат соратуын кертү;

6) Совет кабул итә торган муниципаль хокукый актлар проектларын эшләүдә катнашу;

7) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә Совет тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;

8) Яңа Чишмә муниципаль районы (алга таба – район) халкы белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, район халкына үз эшчәнлеге һәм районның жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;

9) жирле референдумнарны, гавами тыңлауларны, жыелышларны, конференцияләрне һәм гражданның сораштыруларын оештыруда һәм уздыруда катнашу;

10) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Совет депутаты үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм район Уставында каралган башка рәвешләрдә дә гамәлгә ашырырга мөмкин.

7 статья

1. Совет депутаты Совет һәм үзе әгъза булган вакытлы һәм даими комиссияләр тарафыннан карала торган барлык мәсьәләләр буенча хәлиткеч тавыш бирү хокукыннан файдалана.

2. Депутат Советның һәм Совет даими комиссияләренең әгъзасы булган барлык утырышларында катнашырга тиеш.

3. Совет утырышларында яисә даими комиссия утырышларында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Советка, комиссия рәисенә яисә секретариатка хәбәр итә.

4. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) даими һәм вакытлы комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга Советта сайлап алынырга һәм сайланырга;

2) Советка карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Совет тарафыннан сайлана торган (билгеләнә торган, килештерелә) вазыйфай затларны төзү мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;

4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә Советның хокукый актлары проектларын кертәргә;

5) көн тәртибе, карау тәртибе һәм тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертәргә, Совет карарлары проектларына төзәтмәләр кертәргә;

6) Совет утырышында теләсә кайсы органның яисә Совет карамагындагы вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) әлеге Регламентта билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр бирергә;

8) Совет утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданнарның мөрәжәгатьләрен игълан итү;

10) Совет тарафыннан булдырыла торган органнар һәм Совет тарафыннан сайланучы (билгеләнүче, килештерелүче) вазыйфай затлар кандидатуралары шәхси составы турында фикер әйтергә;

11) Совет утырышларының стенограммасы һәм протоколлары белән танышу.

5. Совет утырышында депутат әйткән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Совет карары проекты эшләр бәтергәндә Советның тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья

Совет депутаты законнарда, Уставта һәм әлеге Регламентта күрсәтелгән башка хокуклардан файдалана.

9 статья

Совет депутаты район халкыннан кергән мөрәжәгатьләргә, гаризаларны һәм шикәятләргә карый, үз вәкаләтләргә чикләрендә булган мәсьәләләргә дәрәжә, үз вакытында хәл итәргә ярдәм итә, гражданнарны кабул итә, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә, тиешле жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә, ә кирәк булганда - дәүләт хакимияте органнарына.

10 статья

Совет депутатына жирлектәгә вәкаләтләргә тормышка ашыру өчен әлеге жирлектә яшәүчеләр белән очрашуларны оештыруда район башлыгы ярдәм итә.

11 статья

Совет депутаты үзә вәкиле булган район халкына алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша үзенең эшчәнлегә турында хәбәр итә.

3 бүлек. Депутат төркемнәре.

12 статья

1. Совет депутатлары уртак эшчәнлек өчен һәм Советта карала торган мәсьәләләр буенча бердәм позицияне белдерү өчен депутат төркемнәренә берләшергә хокуклы.

2. Депутатлар төркеменең составы кимендә биш депутат була алмый. Совет депутаты бер генә депутат төркеме әгъзасы була ала.

3. Советта депутат төркемнәре түбәндәгеләр нигезендә төркәлә:

а) депутат төркеменең язма гаризасын;

б) депутат төркеменең оештыру жыелышы беркетмәсендә, аны төзү максатларында, аның рәсми исеме, исемлек составы турында, шулай ук депутат төркеме исемненнән чыгыш ясарга һәм аны Совет утырышларында тәкъдим итәргә вәкаләтле затлар турында.

в) депутат төркеменә керү турында Совет депутатларының язма гаризалары.

4. Теркәлгән депутат төркеме Советта алып барыла торган депутат төркемнәре реестрына кертелергә тиеш. Советның депутат төркемнәре турындагы белешмәләр Совет утырышларында игълан ителә.

5. Теркәлгән депутат төркеме түбәндәгеләргә хокуклы:

а) Совет утырышларында һәм даими депутат комиссияләрендә карарлар проектларын караганда бәяләмәләр биргәндә Совет карарлары проектларын алдан карау;

б) район башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау өчен кандидатуралар буенча алдан фикер алышу һәм үз фикерен белдерү;

в) Советта карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышу үткәрергә;

г) Совет депутатлары арасында үз программаларын, тәкъдимнәрен, мөрәжәгатьләрен һәм башка материалларны таратырга;

д) Совет утырышларында чыгыш ясарга;

е) үз вәкилләрен депутат комиссияләренә, шул исәптән килештерү, эш төркемнәренә кертәргә;

ж) Советта теләсә кайсы постка сайлау өчен үз кандидатларыңны тәкъдим итәргә;

з) законнар белән тыелмаган башка эшчәнлекне гамәлгә ашыру.

6. Төрле депутат төркемнәре вәкилләренә уртак карарларын эшләү максатларында уртак утырышлар, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә мөмкин.

7. Депутат төркемнәре үз эшләрен мөстәкыйль оештыралар, үзләренә житәкче (координацияләүче) органнарының структурасын һәм составын билгелиләр, беркетмә белән рәсмиләштерелә торган карарлар кабул ителәр. Депутат төркемнәре үз эшчәнлекләре турында гариза яыйлар, Советка үзенең житәкче (координацияләүче) органнары структурасы турында хәбәр итәләр.

8. Депутатлар төркеме үз-үзен таркату турында карар кабул итәргә мөмкин. Депутатлар төркеме үз-үзен таркату турында карар кабул иткән очракта, ул депутат төркеме житәкчесе тарафыннан имзаланган һәм 3 көн эчендә Советка жиберелә.

9. Депутат депутат төркеме депутаты язма гариза нигезендә теләсә кайсы вакытта депутат төркеме составыннан чыгарга хокуклы. Депутатлар төркеменәң житәкчеләре (координацияләүче) органнарына депутатлар төркеме составын үзгәртү турында Совет аппаратына составны үзгәртү мизгеленнән соң 5 көн эчендә хәбәр итәләр.

10. Депутатлар төркеме составында кимендә биш депутат калган очракта, әлеге фактны теркәгән көннән соң 30 көн узгач, әлеге депутат төркеменәң эшчәнлегенә туктатылган дип санала һәм әлеге депутат төркеме депутат төркемнәре реестрыннан төшереп калдырыла.

4 бүлек. Район башлыгы. Совет Рәисе урынбасары.

13 статья

Район башлыгы Совет эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча:

1) Совет эшен оештыра, Совет утырышын чакыра һәм аларда рәислек итә;

2) федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә Советны тәкъдим итә;

3) үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда Совет депутатларына ярдам итә.

- 4) Советның даими һәм вакытлы комиссияләре эшчәнлеген координацияли;
- 5) Советның даими һәм вакытлы комиссияләренә йөкләмәләр бирә;
- 6) Совет эшендә хәбәрдарлыкны тәмин итә;
- 7) Советны раслауга Совет аппараты структурасын тәкъдим итә;
- 8) Совет аппараты эшенә житәкчелек итә;
- 9) Советта гражданнарны кабул итә, аларның мөрәжәгатъләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый;
- 10) Совет исеменнән судка жибәрелә торган документларга (шул исәптән дөгъва белдерүләренә, ышанычнамәләренә һәм башка документларга) имза сала;
- 11) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, Уставта һәм әлегә Регламентта каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

14 статья

1. Район башлыгы район Советы депутатлары арасыннан яна сайланган муниципаль район Советының беренче сессиясендә яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана, әгәр район Советы тавыш бирүнең башка тәртибен район Советы вәкаләтләре срогына алмаса.

Район башлыгын сайлау район Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасыннан, шул исәптән район халкының, ижтимагый берләшмәләренең тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр район Советы депутаты район Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәгә сайланса, район башлыгы булып санала.

3. Район башлыгы вазыйфасына сайлану өчен тәкъдим ителгән депутат үз-үзен тотышы турында белдерергә хокуклы.

15 статья

1. Район башлыгы вазыйфасына сайлану өчен тәкъдим ителгән барлык кандидатуралар буенча фикер алышу үткәрелә. Фикер алышу барышында кандидатлар алда торган эшчәнлек программасы белән чыгыш ясыйлар һәм депутатлар сорауларына жавап бирәләр. Һәр депутат үзе тәкъдим иткән программа турында үз фикерен әйтергә, тәкъдим иткән кандидатураны хупларга яки каршы агитацияләргә хокуклы.

2. Район башлыгы вазыйфасына сайлану өчен тәкъдим ителгән кандидатуралар турында фикер алышканнан соң, үзен-үзе тотышы турында белдергән барлык кандидатлар да яшерен тавыш бирү бюллетененә кертелә. Һәр депутат бер кандидат өчен генә тавыш бирә ала.

3. Кандидат район башлыгы вазыйфасына сайланган дип санала, әгәр аны сайлау өчен Совет депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәгә тавыш бирсә.

4. Район башлыгы вазыйфасына кандидатларның берсе дә депутатларның тавышын сайлау өчен таләп ителгән кандидатларны жыймаса, кабат кандидатлар күрсәтү уздырыла. Шул ук вакытта элегрәк чыккан кандидатларны күрсәтү рөхсәт ителә.

5. Әгәр район башлыгы вазыйфасына икедән артык кандидат күрсәтелгән булса һәм аларның берсе дә депутатларның тавыш санын сайлау өчен таләп ителә торган тавышларын жыймаса, утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән Совет карары нигезендә, иң күп тавыш алган ике кандидатура буенча тавыш бирүнең икенче туры уздырыла. Әгәр икенче турда район башлыгы

сайланмаган булса, район башлыгы вазыйфасына кандидатлар күрсәтү процедурасы кабатлана.

16 статья

1. Район Советы Рәйсе урынбасары район башлыгы тәкъдиме белән Совет депутатлары арасыннан сайлана.

2. Район Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен Совет депутатларының күпчелеге тавыш бирсә, район Советы Рәйсе урынбасары вазыйфасына сайланган дип санала.

3. Район Советы Рәйсе урынбасары район башлыгының вәкаләтләре буенча аның аерым функцияләрен үти һәм үз вазыйфаларын башкару мөмкинлегенә булмаган яисә мөмкин булмаган очракта район башлыгын алмаштыра.

4. Район Советы Рәйсе урынбасары вәкаләтләре Уставта каралган нигезләрдә һәм тәртиптә вакытыннан алда туктатылырга мөмкин.

5. Район Советы Рәйсе урынбасары район башлыгы инициативасы буенча яисә депутатлар төркеме таләбе буенча Совет депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере санында Совет карары буенча вазыйфасыннан теләсә кайсы вакытта чакыртып алынырга мөмкин. Район Советы Рәйсе урынбасарын чакыртып алу турындагы карар Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

5 бүлек. Советның даими һәм вакытлы комиссияләре

17 статья

1. Депутатлар арасыннан Совет үз вәкаләтләре чорына Совет карамагына караган мәсьәләләрне алдан карау һәм әзерләү өчен даими комиссияләр төзи.

2. Советның үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча даими комиссиясе:

1) Совет карары проекты буенча нәтижә әзерли;

2) район, район бюджеты үсеше планнары һәм программалары проектларын эшләүдә катнаша, алар буенча үзенең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен кертә;

3) Совет, район башлыгы кушуы буенча яисә үз инициативасы белән даими комиссия эшчәнлегенә өлкәсенә кагылышлы мәсьәләләрне әзерли, алар буенча Советның хокукый актлары проектларын әзерли;

4) үз компетенциясе чикләрендә Советның хокукый актларын үтәүне тикшереп тора, әлегә мәсьәләләр буенча жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының докладларын һәм хисапларын тыңлый;

5) Совет утырышында карау өчен документлар проектларын әзерли;

6) жирле аһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару яисә гавами тыңлаулар билгеләү турында Совет яки район башлыгына тәкъдимнәр белән мөрәжәгать итә;

7) әлегә Регламентта каралган тәртиптә Советның чираттан тыш утырышларын чакыру турында тәкъдимнәр кертә;

8) район Уставында һәм әлегә Регламентта каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

18 статья

1. Советның даими комиссияләре совет депутатлары тарафыннан даими комиссияләр рәйсе һәм әгъзалары составында сайлана.

2. Советның 3 депутатыннан ким һәм аннан да күбрәк депутаты була алмый торган даими комиссияләренең санлы составы, Совет депутатлары тәкъдимнәрен исәпкә алып, яңа төзелгән Советның беренче утырышында билгеләнә.

3. Советның даими комиссияләрен сайлаганда тавыш биру тулаем составта уздырыла.

4. Советның даими комиссияләре рәисләре, кагыйдә буларак, альтернатив нигездә сайлана. Даими комиссия рәисе вазыйфасына кандидатуралар аның утырышында алдан каралырга тиеш.

5. Советның даими комиссиясе даими комиссия әгъзалары арасынан комитет рәисе урынбасарын сайлай, аның кандидатурасын тикшерү өчен комитет рәисе сайлай.

6. Совет депутаты Советның ике даими комиссиясе әгъзасы булырга мөмкин.

19 статья

1. Совет даими комиссиясе рәисе Совет утырышында депутатларның билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән сайлана.

2. Совет даими комиссиясе рәисе:

1) даими комиссия эшчәнлеген оештыруны гамәлгә ашыра;
2) даими комиссия утырышының көн тәртибен һәм чакырылган затлар исемлеген төзи;

3) даими комиссия утырышларын алып бара;

4) комитет район территориясендә урнашкан Советның башка даими комиссияләре, район башлыгы, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар, массакуләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрдә;

5) даими комиссия карарларына имза сала;

6) әлеге Регламентта каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

20 статья

Даими комиссия әгъзалары итеп район башлыгы, район Советы Рәисе урынбасары сайлана алмый.

21 статья

1. Советның даими комиссиясе утырышы, әгәр анда даими комиссия составының кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы.

2. Совет даими комиссиясе карары комитет әгъзаларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Советның берничә даими комиссиясенә уртак утырышларын уздырганда карар һәр даими комиссия әгъзаларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

22 статья

Советның даими комиссияләре үз эшенә жирле үзидарә органнары вәкилләрен, шул исәптән Яңа Чишмә муниципаль районы башкарма комитетының, дәүләт хакимияте органнары, ижтимагый берләшмәләр (оешмалар), экспертлар, белгечләр вәкилләрен жәлеп итәргә хокуклы.

23 статья

Совет даими комиссиясе утырышында аның составына кермәгән Советның киңәш бирү тавышы хокукына ия депутатлары катнаша ала.

24 статья

1. Кирәк булганда совет вакытлы комиссияләр төзәргә мөмкин.
2. Күрсәтелгән комиссияләрнең бурычлары, вәкаләтләре һәм эшчәнлек сроклары алар төзелгәндә Совет тарафыннан билгеләнә. Вакытлы комиссияләр депутатларның рәис һәм комиссия әгъзалары составындагы депутатларның билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән төзелә.

25 статья

1. Үз эшенең нәтижеләре буенча вакытлы комиссия Советка мәсьәләнең асылы буенча доклад тапшыра, шуна бәйле рәвештә ул булдырылган иде. Махсус фикере булган комиссия әгъзалары аны Совет утырышында игълан итәргә хокуклы. Вакытлы комиссия доклады буенча Совет карар кабул итәргә мөмкин.
2. Вакытлыча комиссия үзенә йөкләнгән бурычларны үтәгәннән соң яисә Совет карары буенча үз эшчәнлеген туктата.

6 бүлек. Советның эш тәртибе

26 статья

1. Яңа чакырылыш Советы беренче утырышка депутатларның билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча жыела. Яңа төзелгән Советның беренче утырышын район башлыгы чакыра һәм әзерли, ә ул булмаганда район башкарма комитеты житәкчесе чакырыла.
2. Яңа төзелгән Советның беренче утырышын ачып жибәрә һәм аны район башлыгы сайланганчы яшь буенча иң өлкән депутат алып бара.

27 статья

1. Советның чираттагы утырышлары кирәк саен үткәрелә, ләкин кимендә ике айга бер тапкыр уздырыла һәм район башлыгы булып чакырыла. Жәйге вакытта утырышлар арасындагы тәнәфесләр озаграк булырга мөмкин. Чираттан тыш утырышлар район башлыгының үз инициативасы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән Совет депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере чакырыла.
2. Совет утырышы тулы хокуклы (кворум), әгәр анда Совет депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса. Кворум Совет утырышы башланганчы һәм төшке аштан соң билгеләнә.
3. Совет утырышына Советка сайланган депутатлар санының өчтән икесеннән кимрәге килсә, район башлыгы карары белән утырыш икенче вакытка күчерелә, ләкин ул жиде көннән дә артмый.
4. Совет депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты һәм урыны, Совет каравына кертелә торган мәсьәләләр турында, аны уздыру көненә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырыш турында хәбәр ителә. Совет утырышын уздыру урыны һәм вакыты турындагы хәбәр массакуләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарга мөмкин һәм Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин.

28 статья

1. Совет утырышлары Россия Федерациясе Дәүләт флагы, Татарстан Республикасы Дәүләт флагы һәм Россия Федерациясе Дәүләт гербы, Татарстан Республикасы Дәүләт гербы сурәтләре, шулай ук Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми символлары урнашкан махсус жиһазландырылган залларда уздырыла. Советның күчмә утырышлары да үткәрелә ала.

2. Советның утырышлар залында Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты вәкилләре, массакуләм мәгълүмат чаралары өчен махсус билгеләнгән урыннар билгеләнә.

29 статья

1. Совет утырышына килгән депутатларны теркәү Совет утырышы ачылырга бер сәгать кала башлана.

2. Депутатларны теркәүне Совет аппараты оештыра, ә Совет утырышы ачылгач - секретариат.

30 статья

1. Утырышны район башлыгы алып бара, ә ул булмаган очракта - Совет рәисе урынбасары. Әгәр район башлыгы яки аның урынбасары Совет утырышында булмаса, Совет утырышта вакытлыча рәислек итүче депутатны үз составынан сайлый.

2. Совет утырышында рәислек итүче:

1) утырышларны ача һәм яба;

2) депутатларга утырышка чакырылучыларның составы турында хәбәр итә;

3) Совет утырышларын алып бара, әлеге Регламентның һәм утырыш эшенең расланган тәртибенең үтәлешен тәэмин итә;

4) утырышта кворум булуын тикшереп тора;

5) докладлар һәм чыгышлар өчен сүз бирә;

6) Совет карарлары проектларын, утырышта карала торган мәсьәләләр буенча депутатларның тәкъдимнәрен тавыш бирүгә куя, аларны тавыш бирүгә һәм тавыш бирү нәтижеләренә куя эзлеклелеген игълан итә;

7) депутатларның секретариаттан кергән гаризаларын, белешмәләрен, тәкъдимнәрен һәм кисәтүләрен игълан итә;

8) утырыш залында тәртип тәэмин итә;

9) карала торган мәсьәләләр буенча яклар позицияләренең яқынаюына ярдәм итә;

10) фикер алышулар барышында, кирәк булганда тиешле аңлатмалар биреп, фикер алышу буенча төрле фикерләр ачыклауны тәэмин итә; утырыш барышында барлыкка килә торган башка мәсьәләләргә чишү һәм каршылыкларны бетерү максатларында консультацияләр уздыруны оештыра;

11) кирәк булганда, депутатлар, комитетлар белән консультацияләр уздыра, каршылыкларны бетерү максатынан вакытлы комиссияләр эшен оештыра;

Совет утырышында секретариат һәм Совет аппараты эшен оештыра.

3. Вәкаләтле вәкил әлеге Регламент башка депутатлар өчен билгеләнгән вакыттан да артык тикшерелә торган мәсьәләләргә асылы буенча чыгыш ясарга, депутатлар чыгышларын туктатырга һәм шәрехләргә хокуклы түгел, әгәр алар шушы Регламент таләпләренә каршы килмәсә.

31 статья

1. Совет утырышын ачык тавыш бирү юлы белән уздыру вакытына Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән Совет депутатлары арасынан Совет утырышы житәкчесе һәм секретариаты әгъзалары сайлана.

2. Секретариатның персонал составы район башлыгы тарафыннан Совет комитетлары рәисләренәң фикерләрен һәм тәкъдимнәрен исәпкә алып кертелә.

3. Совет утырышы секретариаты:

1) утырышның беркетмәсен алып баруны оештыра;

2) чыгыш ясаучыларның язмасын секретариатка керү вакытын күрсәтеп алып бара, утырышта рәислек итүчегә чыгыш өчен язылган белешмәләр бирә;

3) депутатларның сорауларын, сорауларын, белешмәләрен, хәбәрләрен, гаризаларын, тәкъдимнәрен һәм депутатларның башка материалларын терки, аларны утырышта рәислеккә, редакция комиссиясенә, Советның башка органнарына жиберә;

4) утырышта депутатларга кирәкле материалларны тиражлауны һәм таратуны оештыра;

5) утырышка килгән депутатларны теркәү йомгакларын анализлый һәм утырышларында депутатлар булмау сәбәпләре турында советка хәбәр итә;

6) тавыш бирү нәтижәләрен теркәп бара;

7) аңлатмалар бирә һәм утырыш барышында барлыкка килгән мәсьәләләр буенча депутатларга хәбәр итә;

8) Совет утырышы беркетмәсен рәсмиләштерә һәм аны район башлыгы имзасына тапшыра.

9) Совет утырышында депутатлар эшчәнлеген тәэмин итү буенча башка функцияләргә гамәлгә ашыра.

4. Депутатларның Совет тарафыннан карала торган мәсьәлә буенча мөрәжәгатьләрен һәм фикерләрен тулырак исәпкә алу, рәислек итүче яки башка депутатлар тәкъдиме буенча карар проектының ахыргы текстын эшләү өчен, утырышта редакция комиссиясе сайлана.

32 статья

1. Совет утырышының көн тәртибе һәм эш тәртибе, Совет эшенәң планнарын һәм карарларын, шулай ук кергән тәкъдимнәргә исәпкә алып, район башлыгы Советы каравына эзерләнә һәм тапшырыла. Чираттагы утырышның көн тәртибенә сораулар кертү инициативасы хокукына район башлыгы, Совет депутатлары, аның даими комиссияләре, башкарма комитет житәкчесе, хокук ижат инициативасының башка субъектлары ия.

2. Советның чираттан тыш утырышлары көн тәртибенә аларны үткәрү инициаторлары тәкъдим ителә. Чираттан тыш утырышны үткәрү инициаторлары үзләре тәкъдим иткән мәсьәләне алдан карау кирәклеген, шулай ук әлегә Регламент нигезендә Совет утырышында карау өчен документларны язма рәвештә тапшырырга тиеш.

3. Совет утырышының көн тәртибе һәм эш тәртибе тикшерелә һәм рәислек итүче тәкъдиме буенча Совет тарафыннан раслана.

4. Совет утырышының көн тәртибенә һәм эш тәртибенә тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Совет депутатлары тарафыннан утырыш секретариатына язмага рәвештә тапшырыла йә алар тарафыннан чыгышларда бәян ителә. Язма рәвештә кергән тәкъдимнәр утырышта рәислек итүче тарафыннан аларны керү тәртибендә игълан ителә.

5. Көн тәртибэндәге мәсьәләләрне карау тәртибе, чираттагы мәсьәләне карауга күчү яисә алдагы, әмма хәл ителмәгән мәсьәләләрнең берсенә кире кайту, депутатларның каршы килүләре булмаганда, утырышта катнашучы депутатлар саныннан яисә тавыш бирүдән башка күпчелек тавыш белән башкарыла.

6. Совет утырышында расланган көн тәртибэндәге барлык мәсьәләләрне карарга, яки каралмаган мәсьәләләрне киләсе утырышка күчерү турында карар кабул итәргә тиеш. Күчерелгән мәсьәләләр, әгәр башка карар Совет тарафыннан кабул ителмәсә, аларны карау вакыты буенча киләсе утырышның көн тәртибендә өстенлек ала.

33 статья

1. Совет утырышына материаллар депутатларга, Башкарма комитет житәкчесенә, хокук ижат инициативасының башка субъектларына утырышка кадәр 3 көннән дә соңга калмыйча жиберелә.

2. Район бюджеты проектлары, районның үсеш планнары һәм программалары, аларның үтәлеше турындагы хисаплар, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр буенча материаллар утырышка кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча һәм чираттан тыш утырышка 1 көн кала жиберелә.

3. Советның утырышка кадәр 3 көннән дә кимрәк вакыт кала депутатларга таратылган норматив хокукый актлары проектлары, утырышта катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән Совет карары буенча бу утырышта каралмый.

34 статья

1. Совет утырышлары 8 дән 12 сәгатькә кадәр үткәрелә. Совет утырышы башланганда район башлыгы тарафыннан Совет утырышын чакыру турында карар кабул ителгәндә билгеләнергә мөмкин. Утырышны уздыру вакытын озайту Совет утырышында рәислек итүче тәкъдиме буенча кабул ителә.

2. Утырышның көн тәртибе (тәнәфесләрнең вакыты һәм саны) утырыш башында рәислек итүче тәкъдиме буенча Совет тарафыннан раслана.

3. Утырышта докладлар өчен вакыт, кагыйдә буларак, 15 минут эчендә, докладлар һәм карарлар проектлары буенча фикер алышуларда - 5 минутка кадәр, кабат чыгышлар өчен - 3 минутка кадәр, утырышларны алып бару тәртибе, тавыш бирү мотивлары буенча чыгышлар өчен, сораулар, тәкъдимнәр, хәбәрләр һәм белешмәләр кертү өчен 1 минутка кадәр бирелә.

4. Билгеләнгән вакыт узгач, рәис бу турыда чыгыш ясаучыны кисәтә, аннары аның чыгышын туктатырга хокуклы.

5. Күпчелек депутатларның ризалыгы белән яисә тавыш бирмичә, депутатларның каршы килүләре булмаганда, рәис доклад, доклад яисә чыгыш ясау өчен вакытны озайтырга яисә кыскартырга хокуклы.

6. Утырышның һәр көне ахырында, әгәр гаризалар кергән булса, “Разное” көн тәртибэндәге мәсьәлә кысаларында белешмәләр, белдерүләр, мөрәжәгатьләр өчен 10 минут вакыт бирелә. Бу хәбәрләр буенча бәхәсләр ачылмый.

35 статья

1. Утырышның көн тәртибенә кертелгән докладтан соң депутатларга докладчыга, докладчыга, доклад ясаучыга сораулар бирү мөмкинлеге бирелә. Сораулар язма рәвештә яки телдән бирелә. Совет депутаты өч сорау бирергә мөмкин.

2. Кирәк булганда Совет монда катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән мәсьәләләрне туктату һәм Совет карары проекты яки доклад буенча фикер алышуларга күчү турында карар кабул итә.

3. Көн тәртибендәге барлык мәсьәләләр буенча ("Төрле" мәсьәләдән тыш) бәхәсләр мәжбүри рәвештә ачыла.

4. Депутат фикер алышуларда ике тапкыр гына чыгыш ясарга мөмкин. Өстәмә чыгышка хокук Совет карары белән генә бирелергә мөмкин. Башка затка чыгыш ясарга хокук бирү рөхсәт ителми.

5. Бәяләмәләрне туктату утырышта катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә торган Совет карары буенча башкарыла. Фикерләрне туктату турындагы мәсьәләне куйганда, рәис депутатларга язылганнарның саны турында хәбәр итә һәм язылганнарның кайсысы үз чыгышында торуын ачыклай. Әгәр депутат бәхәсләрне туктатуга бәйле рәвештә чыгыш ясарга мөмкинлек тапмаган икән, ул үз чыгышының текстын секретариатка Совет утырышы протоколына кушымта өчен тәкъдим итә ала.

6. Фикер алышулар беткәннән соң, докладчы һәм доклад ясаучы йомгаклау чыгышына 3 минут эчендә хокуклы.

36 статья

1. Совет депутаты, утырышта катнашучы башка зат рәислек иткән сүз биргәннән соң чыгыш ясый.

2. Чыгыш өчен сүз заявкалар керү тәртибендә бирелә. Утырышны алып бару тәртибе буенча рәислеккә кисәтүләр белдерү өчен, шулай ук тавыш бирүгә куелган формулировкаларны төгәлләштерү өчен чираттан тыш бирелә. Шулай ук, белешмәләр, аңлатмалар бирү һәм башка процедура мәсьәләләре буенча чыгыш ясау өчен, рәислек итүче тарафыннан төшереп калдырылырга мөмкин.

3. Совет тикшерелә торган мәсьәлә буенча чыгышларның чиратын үзгәртەرгә хокуклы.

4. Утырышта район башлыгы, башкарма комитет җитәкчесе, алдан язылмыйча, чираттан тыш чыгыш ясарга хокуклы.

37 статья

1. Совет утырышында депутат үзе сүз алган көн тәртибендәге мәсьәлә буенча чыгыш ясарга тиеш. Жыелышта чыгыш ясаучыларга характеристика бирергә беркем дә хокуклы түгел.

2. Совет утырышында чыгыш ясаучы тупас һәм әдәпсез сүzlәр һәм гамәлләр кылуга, законсыз һәм көчләү гамәлләренә чакыруга юл куярга тиеш түгел. Әлеге таләпләр бозылганда рәислек итүче мондый әйтелмәләрнең, чакыруларның һәм гамәлләрнең ярамавы турында рәсми кисәтү ясый.

3. Кабат хокук бозудан соң рәислек итүче депутат чыгышын бүлдерә. Күрсәтелгән депутат шулай ук утырыш дәвамында киңәшмәдә катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә торган Совет карары белән телдән дә мәхрүм ителергә мөмкин.

4. Әгәр чыгыш ясаучы фикер алышу темасыннан баш тартса, рәис аны фикер алышу темасына тотынырга өндәргә хокуклы.

38 статья

Утырышта булган һәм Совет депутаты булмаган зат, тупас хокук бозу очрагында, аның тарафыннан рәис күрсәтмәсе буенча утырыш залыннан чыгарылырга мөмкин.

39 статья

1. Советның һәр утырышында беркетмә алып барыла.

2. Утырыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) утырышны уздыру датасы, урыны һәм Совет утырышының тәртип номеры;
- 2) Совет депутатларының билгеләнгән саны, утырышта катнашучы депутатлар саны, аларның фамилиясен, исемен, атасының исемен күрсәтеп;
- 3) фамилиясе, исеме, атасының исеме, рәислек итүче вазыйфасы;
- 4) Совет утырышының көн тәртибе, фамилия, инициаллар, докладчылар, доклад ясаучылар һәм Совет каравына чыгарыла торган һәр мәсьәлә буенча чыгыш ясаучылар мәсьәләләре;
- 5) тавыш бирү өчен барлык тәкъдимнәрнең формулировкасы һәм барлык тавыш бирүләрнең нәтижеләре, депутатларның "хуплап", "каршы", "каршы" яки тоткарланган депутатларның санын күрсәтеп, шулай ук депутатлар фамилияләрен һәм инициалларын күрсәтеп.

3. Беркетмәгә утырыш барышында депутатлар һәм чыгыш ясаучылар тарафыннан тапшырылган карарлар проектлары һәм аларга иярүче материаллар, чыгышлар текстлары һәм башка материаллар, Совет кабул иткән актларның тулы текстлары кушып бирелә.

4. Совет утырышы беркетмәсе Совет утырышы тәмамланганнан соң биш көн эчендә рәсмиләштерелә, секретариат әгъзалары тарафыннан виза алына һәм район башлыгы тарафыннан имзаланган.

5. Беркетмә ике нөсхәдә рәсмиләштерелә. Беренчесе билгеләнгән тәртиптә архивка тапшырыла. Беркетмәнең икенче нөсхәсе Совет аппаратында урнашкан һәм депутатларга һәм район халкына аларның үтенече буенча танышу өчен бирелә.

7 бүлек. Тавыш бирү һәм карарлар кабул итү тәртибе

40 статья

1. Совет карарлары, кагыйдә буларак, ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә.

2. Законнарда, муниципаль берәмлек уставында һәм әлеге Регламентта каралган очрактарда, шулай ук Совет карары буенча яшерен тавыш бирү уздырыла.

3. Совет карары буенча исемсез тавыш бирү үткәрелергә мөмкин. Атаклы тавыш бирү кадрлар мәсьәләсе буенча үткәрелә алмый.

4. Депутат шәхсән үзе тавыш бирү хокукын гамәлгә ашырырга тиеш. Тавыш бирү вакытында булмаган депутат тавыш бирү өчен билгеләнгән вакыт узганчы һәм шул исәптән язма рәвештә дә үз тавышын бирергә хокуклы түгел.

41 статья

1. Ачык тавыш бирүне уздырганда тавышларны санауны секретариат алып бара.

2. Тавыш бирү башланыр алдыннан рәис тавыш бирүгә куела торган тәкъдимнәрнең саны турында хәбәр итә, аларның тәгъбирләрен һәм эзлеклелеген

төгэллештерэ, алар тавыш бирүгэ куела, нинди күлэмдэ тавыш бирү карары кабул ителергэ мөмкин булуын хэтерлэтэ.

3. Бер яки ике тэкъдим буенча тавыш биргэндэ һәр депутат бер тапкыр үз тавышын бирергэ, тэкъдим яки "аңа" каршы, шулай ук тавыш бирүдән тыелырга хоуклы. Эгэр дә аның өчен элге Регламент буенча кирэкле депутатлар саны тавыш бирсэ, тэкъдим кабул ителгән дип санала.

4. Эгэр тавыш бирүгэ бер мәсьэлэ буенча икедән артык тэкъдим чыгарылса, һәр депутат үз тавышын "хуплап" яисэ һәр жөмлөгэ "каршы" бирергэ, шулай ук телэсэ кайсы тэкъдим буенча тавыш бирүдән тыелырга хоуклы (рейтинг буенча тавыш бирү). Иң күп тавыш жыйган ике жөмлэ кабат тавыш бирүгэ элге статьяның өченче өлешендэ каралган тэртиптэ чыгарыла. Эгэр бу очракта элге Регламент буенча карар кабул итү өчен кирэкле тавышлар саны алынмаса, рэислек итүче тэкъдиме буенча яна карар проектын эшлэү өчен депутат килештерү комиссиясе төзелэ.

5. Тавыш бирү тэмамланганнан соң, утырышта рэислек итүче аның нэтижэлэрен игълан итэ. Тавыш бирү нэтижэлэре Совет утырышы беркетмэсенэ кертелэ.

42 статья

1. Яшерен тавыш бирүне үткэрү һәм аның нэтижэлэрен билгелэү өчен Совет депутатлар арасынан хисап комиссиясе сайлай. Хисап комиссиясенэ кандидатлары сайланучы органнар составына яисэ сайланулы вазыйфаларга күрсэтелгән депутатлар керэ алмый.

2. Хисап комиссиясе үз составынан комиссия рэисен һәм секретарен сайлай, бу хакта беркетмэ төзелэ.

3. Комиссия карарлары аның эгъзаларының күпчелек тавышы белән кабул ителэ һәм комиссия рэисе һәм секретаре имзалаган беркетмэлэр белән рэсмилэштерелэ.

4. Тавыш бирү бюллетеньнэре исэп комиссиясенэң үзе билгелэгән рэвештэ һәм билгеле бер санда эзерлэнэ. Бюллетеньнэрдэ тавыш бирү өчен кирэкле мәгълүмат булырга тиеш. Карарлар проектлары буенча тавыш бирү бюллетеньнэрендэ яисэ сайланулы вазыйфага бердэнбер кандидатура булганда "риза" һәм "каршы" сүзлэре торырга тиеш.

5. Тавыш бирү вакыты һәм урыны, аны үткэрү тэртибе шушы Регламент нигезендэ хисап комиссиясе тарафыннан билгелэнэ һәм комиссия рэисе итеп игълан ителэ.

6. Тавыш бирүне уздыру өчен комиссия утырышта катнашучы һәр депутатка тавыш бирү өчен бер бюллетень бирэ.

7. Бюллетеньне тутыру депутат тавыш бирэ торган кандидатның фамилиясен, э бюллетеньдэ карар проекты (карар варианты) буенча йэ бер кандидатура белән - тэкъдим ителэ торган карарлар яисэ кандидатның фамилиясе вариантлары янында "хуплап" яисэ "каршы" сүзлэрен төшереп калдыру юлы белән башкарыла. "Хуплайм" сүзлэре дә, барлык кандидатларның "каршы" сүзлэре дә, шулай ук бюллетеньне тутырмау тавыш бирүдән тыю булып санала.

8. Тавыш бирү бюллетене тавыш бирү кабинасында тутырыла һәм тавыш бирү өчен мөһерлэнгән урнага төшэ.

9. Тавыш бирү тэмамлангач, Хисап комиссиясе урнаны ача, гамэлгэ яраксыз

бюллетеньнәр санын билгели һәм тәкъдимнәргә яисә каршы бирелгән тавышларны саный. Тавышларны санаганда Совет депутатлары да булырга мөмкин.

10. Билгеләнмәгән рәвештәге бюллетеньнәр гамәлгә яраксыз дип санала, ә вазыйфаи зат сайлаганда - бер вазыйфага ике яисә аннан күбрәк кандидат фамилияләре калган бюллетеньнәр.

11. Яшерен тавыш бирү нәтижәләре турында хисап комиссиясе беркетмә төзи, ул хисап комиссиясенә барлык эгъзалары тарафыннан имзалана һәм Совет утырышында укыла. Хисап комиссиясе доклады буенча Совет яшерен тавыш бирү нәтижәләрен раслау турында карар кабул итә.

43 статья

1. Атаклы тавыш бирү Совет депутатларының билгеләнгән санының кимендә бишенчесе таләбе буенча уздырыла.

2. Исем буенча тавыш бирүне уздыру һәм аның нәтижәләрен билгеләү өчен Совет депутатлар арасынан хисап комиссиясе сайлай.

3. Совет утырышында яшерен рәвештә һәм исемгә атап тавыш бирү үткәрелгән очракта, Совет аларны хисап комиссиясенә бер составына кушарга мөмкин.

4. Исемле тавыш бирү нәтижәләре беркетмәгә кертү өчен секретариатка бирелә һәм Совет утырышында игълан ителә.

44 статья

Бер үк мәсьәлә буенча кабат тавыш бирү Советның шушы мәсьәлә буенча карар кабул итү өчен кирәкле күпчелек тавыш белән кабул ителгән карары буенча рөхсәт ителә. Моның өчен тавышларны санаганда хаталар, тавыш бирүгә сорау куйганда билгесезлек, әлеге Регламентны башкача бозу нигез булырга мөмкин.

45 статья

1. Процедура мәсьәләләре буенча карарлар, әгәр әлеге Регламент белән башкасы билгеләнмәгән булса, Совет утырышында катнашучылар санынан күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм утырыш беркетмәсендә чагылдырыла.

2. Процедураларга түбәндәге сораулар керә:

1) утырышның көн тәртибе проектына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында;

2) утырышның көн тәртибен раслау турында;

3) утырышның көн тәртибенә яңа сорау өстәлү турында;

4) Совет утырышының секретариатын һәм башка органнарын сайлау турында;

5) утырышны берничә этапта уздыру турында;

6) утырышта тәнәфес, күчерү яки утырышны ябу турында;

7) чыгыш ясау өчен өстәмә вакыт бирү турында;

8) утырышның көн тәртибе мәсьәләсе буенча фикер алышуларны күчерү яисә туктату турында;

9) утырышның көн тәртибенә күчү (кире кайту) турында;

10) мәсьәләне Советның тиешле даими комиссиясе каравына тапшыру турында;

11) фикер алышмыйча тавыш бирү турында;

12) хокукый актлар проектларына төзәтмәләренә кабул итү яки кире кагу турында;

13) ябык утырышны уздыру турында;

14) рәислек итүче функцияләрен утырышта тапшыру турында;

15) Карала торган карарлар проектлары һәм башка мәсьәләләр буенча кирәкле белешмәләр һәм бәяләмәләр бирү өчен утырышка затларны чакыру турында;

16) утырышта катнашучыларга бирелә торган мәгълүматны, белешмәләрне игътибарга алу турында;

17) тавыш бирүне уздыру ысулын үзгәртү турында;

18) өстәмә теркәлү уздыру турында;

19) тавышларны санау турында;

20) Совет утырышын уздыру вакытын озайту турында;

21) депутат (депутатлар) мөрәжәгатендәге сорауларга жавап бирү өчен вазыйфай зат утырышына чакыру турында;

22) Башкарма комитетның үз эшчәнлегенә турында чираттан тыш хисап бирү турында;

23) әлеге Регламент нигезендә Совет утырышында катнашкан депутатлар санынан әлеге Регламент нигезендә кабул ителә торган башка мәсьәләләр.

8 бүлек. Советның хокукый актлары

46 статья

1. Совет федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм Уставта билгеләнгән компетенциясе чикләрендә норматив һәм башка хокукый актлар, шулай ук гаризалар, мөрәжәгатьләр, декларацияләр кабул итә.

2. Норматив хокукый актлар, шулай ук Советның норматив булмаган хокукый актлары, карарлар рәвешендә кабул ителә.

3. Советның хокукый актлары көн тәртибенә кертелгән мәсьәлә кысаларында кабул ителә.

4. Советның хокукый актлары, шулай ук Совет кабул иткән гаризалар, мөрәжәгатьләр, декларацияләргә район башлыгы тарафыннан алар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә кул куела һәм Устав билгеләгән тәртиптә халыкка житкерелә.

47 статья

Процедура мәсьәләләре буенча Совет кабул иткән карарлар аерым акт белән рәсмиләштерелми. Күрсәтелгән карарлар Совет утырышы беркетмәсендә чагыла һәм, кирәк булганда, район башлыгы тарафыннан имзаланган беркетмәдән өземтәләр белән рәсмиләштерелә.

9 бүлек. Совет тарафыннан норматив хокукый актлар кабул итү тәртибе

48 статья

1. Норматив хокукый актлар проектлары Совет, район башлыгы, район Башкарма комитеты житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре, шулай ук Устав тарафыннан билгеләнгән хокук чыгару инициативасының башка субъектлары тарафыннан Советка, район башлыгына кертелгән мөмкин.

2. Норматив хокукый акт проектын гамәлгә керткәндә Советка түбәндәгеләр тапшырылырга тиеш:

1) норматив хокукый акт проектынның тексты;

2) әлеге норматив хокукый актны кабул итүнең максатчанлыгын нигезләгән аңлатма;

3) финанс-икътисадыи нигезләү (гамәлгә ашыру жирле бюджеттан матди чыгымнар таләп итә торган норматив хокукий акт проекты кертелгән очракта);

4) Советның хокукий актлары исемлеге, аларны бетерү, үзгәртү, өстәмәләр һәм кабул итү әлеге проектны кабул итүне таләп итәчәк.

3. Советның жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм гамәлдән чыгаруны, жирле бюджет акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары проектлары Советны карауга бары тик башкарма комитет житәкчесе инициативасы буенча гына яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Әлеге бәяләмә проектны башкарма комитетка тәкъдим иткән көннән соң утыз көн эчендә Советка тапшырыла.

4. Норматив хокукий акт проекты һәм аңа теркәлә торган материаллар район башлыгы исеменә язма рәвештә жиберелә.

49 статья

1. Килгән норматив хокукий акт проекты һәм аңа теркәлә торган материаллар проект советка кергән көнне Совет аппараты тарафыннан теркәлә.

2. Норматив хокукий акт проектын теркәгән көннән алып тәүлек дәвамында район башлыгы аны Совет аппараты белән берлектә проект буенча бәяләмәләр әзерләү һәм алдан карау өчен тәкъдим ителә торган мәсьәләне (алга таба - баш комитет) алып бару өчен даими комиссиягә жиберә.

3. Район башлыгы, баш комитет тәкъдимнәрен исәпкә алып, проектны Совет каравына әзерләү срогын билгели, ул, кагыйдә буларак, бер айдан артык була алмый.

4. Әгәр тәкъдим ителгән норматив хокукий акт проекты әлеге Регламент таләпләренә туры килмәсә яисә аның буенча әлеге Регламентның 48 статьясында күрсәтелгән кирәкле материаллар тапшырылмаса, мондый проект проектка карата куелган таләпләргә үтәү өчен Глава инициаторына кайтарылырга мөмкин.

5. Норматив хокукий акт проекты буенча Совет беренче укылышта карауга кадәр гавами тыңлаулар билгеләнергә мөмкин, алар Устав һәм Совет тарафыннан раслана торган гавами тыңлаулар турында нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

50 статья

1. Норматив хокукий акт проектының баш комитетында карау, проект буенча бәяләмә әзерләү тәртибе даими комиссия тарафыннан әлеге Регламент нигезендә мөстәкыйль билгеләнә.

2. Проектлар өстендә эшләү өчен комитет эш төркемнәре төзәргә мөмкин, аларның эшендә проект инициаторы яки аның вәкилләре катнашырга хокуклы.

3. Норматив хокукий актларның альтернатив проектлары даими комиссия тарафыннан төп проект белән бер үк вакытта карала.

4. Кирәкле очракларда норматив хокукий акт проекты даими комиссия тарафыннан экспертизага жиберелергә мөмкин, алар буенча башкарма комитет бәяләмәсе, дәүләт органнары фикере соратылырга мөмкин.

5. Норматив хокукий акт проектын беренче укылышта кабул итүгә кадәр проектны керткән хокук ижат инициативасы субъекты түбәндәгеләргә хокуклы:

1) баш даими комиссия тәкъдиме буенча проект текстын үзгәртәргә;

2) баш даими комиссия тәкъдиме буенча яисә үз инициативасы белән ул керткән проектны язма гариза нигезендә кире алырга.

6. Комитетта норматив хокукый акт проекты турында фикер алышу проектны керткән субъект вәкиле чакыруы белән ачык уза.

7. Аның эшендә катнашмаган комитет эгъзасы даими комиссияләргә үзенең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен жиберергә хокуклы. Кисәтүләргә һәм тәкъдимнәргә карау нәтижәләре турында даими комиссияләр шундый искәртмәләр һәм тәкъдимнәр жибергән Совет депутатларына телдән житкерәләр.

8. Тиешле комитет эгъзасы булып тормаган Совет депутатлары, хокук ижат инициативасы субъектлары вәкилләре, шулай ук норматив хокукый акт проекты бәяләмәләр, бәяләмәләр, тәкъдимнәр һәм искәртмәләр бирү өчен жиберелгән район башкарма комитеты, дәүләт хакимияте органнары, башка оешмалар вәкилләре элге проект буенча фикер алышканда даими комиссияләр утырышларында кинәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

9. Норматив хокукый акт проекты алдан карау нәтижәләре буенча баш даими комиссия үз бәяләмәсен тәкъдим итә, ул комитетның элге проектны кабул итү яки кире кагу турындагы норматив хокукый акт проекты буенча дәлилленгән тәкъдимен үз эченә алырга тиеш. Йомгаклау белән бергә баш даими комиссия элге проект буенча Совет карары проекты тәкъдим итә.

10. Совет тарафыннан карауга эзерленгән норматив хокукый акт проекты район башлыгы тарафыннан Советның якындагы утырышы көн тәртибенә кертелә.

51 статья

1. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән норматив хокукый акт проекты аны керткән көннән алып ике ай эчендә аның ачык утырышында мәжбүри каралырга тиеш.

2. Норматив хокукый акт проекты керткән гражданнарның инициатив төркеме вәкилләре элге Регламент нигезендә алдан ук алар тарафыннан кертелгән проектны карау вакыты һәм урыны турында хәбәр ителә, алар даими комиссия, элге проект турында фикер алышканда Совет утырышларында катнашырга һәм аның буенча үз позицияләрен бәян итәргә хокуклы.

3. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән норматив хокукый акт проекты караганда, Советта гражданнарның тиешле инициатив төркеме вәкиле булмаса, проектны карау Советның башка утырышына күчерелә. Проектны Совет утырышында кабат тикшергәндә күрсәтелгән вәкилләр янадан булмаса, норматив хокукый актның тиешле проекты Совет тарафыннан күрсәтелгән вәкилләрдән башка каралырга мөмкин. Мондый очракта проект турында фикер алышу баш даими комиссия вәкиле докладыннан башлана.

52 статья

1. Советта норматив хокукый актлар проектларын карау, әгәр Советның конкрет проектка карата башка карар кабул ителмәсә, ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Советның норматив хокукый актлары, кагыйдә буларак, түбәндәге процедура буенча кабул ителә:

- 1) проект турында фикер алышу;
- 2) проектны нигез итеп алу;
- 3) төзәтмәләр кертү;
- 4) тулаем хокукый акт кабул итү.

53 статья

1. Норматив хокукый акт проектын беренче укылышта карау хокук чыгару инициативасы субъектының яисә аның вәкиленең докладыннан һәм баш даими комиссиянең өстәмә докладыннан башлана.

2. Проектны караганда Совет депутатлары, район башкарма комитеты житәкчесе, экспертлар һәм фикер алышуда катнашу өчен чакырылган башка затларның тәкъдимнәре һәм искәртмәләре тыңланыла.

3. Проект буенча фикер алышулардан соң Совет түбәндәгеләрнең берсен кабул итә:

- проектны беренче укылышта кабул итәргә,
- проектны кире кагу.

4. Проект Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге аның өчен тавыш бирсә, беренче укылышта кабул ителгән дип санала. Әгәр тавыш бирү йомгаклары буенча проектны беренче укылышта кабул итү турындагы тәкъдим тиешле күләмдә тавыш жыймаса, ул өстәмә тавыш бирүдән башка кире кагылган дип санала, йә Совет әлеге проектны эшләп бетерүгә жибәрү турында карар кабул итә ала. Проект буенча карар өстәмә тавыш бирүсез Советның тиешле акты белән рәсмиләштерелә.

5. Советның норматив хокукый акт проектын беренче укылышта кабул итү турындагы карарында проектка төзәтмәләр керту срогы билгеләнә, төзәтмәләренә карау йөкләнгән баш даими комиссия һәм проектны икенче укылышта карауга керту срогы күрсәтелә.

6. Совет беренче укылышта кабул ителгән проектны халык фикер алышуына һәм (яисә) гавами тыңлауларга чыгару турында карар кабул итәргә мөмкин. Законнар нигезендә гавами тыңлаулар уздырганда Устав һичшиксез, ә норматив хокукый акт проекты буенча гавами тыңлаулар, аны караганчы, Совет яки район башлыгы әлеге проект буенча гавами тыңлаулар билгеләү турында карар кабул итә.

7. Бер үк мәсьәлә буенча альтернатив проектлар кертелгәндә, Совет аларны беренче укылыш барышында бер үк вакытта карый һәм алга таба эшләнү өчен аларның кайсысын нигез итеп алу турында карар кабул итә, бу шулай ук башка проектларның читкә кагылуын аңлата. клонлаштырылган проектлар тулаем алганда да, өлешләр буенча да Советка беренче укылышта кабул ителгән проект буенча кабат карар кабул ителгәнчегә кадәр кертелә алмый.

8. Проектны эшләп бетерүгә жибәрелгән очракта, Советта карау өчен эшләнәп беткән проектны тәкъдим итү срогы билгеләнә.

54 статья

1. Проектка төзәтмәләр, проектның аерым нигезләмәләре редакциясенә үзгәрүе рәвешендә йә проектны конкрет сүзләр, пунктлар, өлешләр, статьялар һәм башка нигезләмәләр белән тулыландыру рәвешендә йә проектның конкрет нигезләмәләрен төшереп калдыру турындагы тәкъдимнәр рәвешендә язма рәвештә хокук ижат инициативасы субъектлары тарафыннан баш даими комиссиягә кертелә.

2. Норматив хокукый акт проектына төзәтмәләр проектка проектны керткән хокук ижат инициативасы субъектына, йә аның вәкиленә, шулай ук карала торган проектка төзәтмәләр керткән хокук ижат инициативасы субъектларына, йә аларның вәкилләренә хәбәр ителә торган баш даими комиссия утырышында каралырга тиеш. Төзәтмәләр таблицасы күрсәтелгән затларга алдан, аларны даими комиссиядә каралганчы бер атнадан да соңга калмыйча жибәрелә.

3. Даими комиссия утырышында төзәтмәләргә караганда хокук саклау инициативасы субъектлары яисә аларның вәкилләре катнашырга хокуклы. Төзәтмәләр керткән хокук ижат инициативасы субъекты йә аның вәкиле даими комиссиядә фикер алышу барышында кертелгән төзәтмәләр редакциясен нигезләргә һәм төгәлләштерергә яисә аларны даими комиссия каравыннан төшереп калдырырга хокуклы.

4. Фикер алышу нәтижәләре буенча даими комиссия төзәтмә белән килешергә һәм аны норматив хокукый акт проекты текстына кертергә яки аны кире кагарга киңәш итәргә мөмкин.

5. Норматив хокукый акт проекты даими комиссия утырышында каралганнан соң Главе тарафыннан Советта икенче укылышта каралырга тиешле проектлар исемлегенә, кире кагуга тәкъдим ителгән төзәтмәләр таблицасы һәм даими комиссия тарафыннан хупланган төзәтмәләр таблицасы белән бергә жиберелә.

55 статья

1. Норматив хокукый акт проектының икенче укылышы башында Советта доклад белән баш даими комиссия рәисе яки вәкиле чыгыш ясый.

2. Докладчы проектны даими комиссиядә керткән төзәтмәләр, бәяләмәләр һәм аларны карау нәтижәләре турында хәбәр итә.

3. Утырышта катнашучы, баш даими комиссия тарафыннан хупланган һәм икенче укылышта карала торган проект текстына кертү өчен тәкъдим ителә торган төзәтмәләргә каршы Совет депутатларының яисә хокук ижат инициативасының башка субъектларының йә аларның совет утырышында катнашучы вәкилләренә каршы килүләре бармы-юкмы икәнлеген рәис ачыклай. Әгәр каршы килүчеләр булмаса, рәис баш даими комиссия хуплаган төзәтмәләргә кабул итү турындагы мәсьәләне тавыш бирүгә куя. Әгәр проект текстына кабул итүгә хупланган һәм тәкъдим ителгән баш даими комиссия тарафыннан нинди дә булса төзәтмәләр кертүгә каршы килү булса, рәис башта баш даими комиссия тарафыннан хупланган һәм аларга каршы дәлиләр булмаган төзәтмәләр кабул итү турындагы мәсьәләне тавыш бирүгә куя, аннары каршы килү булган һәр төзәтмәгә аерым куя. Төзәтмәләр авторы, баш даими комиссия вәкиле, шулай ук Совет депутаты яки хокук ижат инициативасының башка субъекты депутаты йә аның каршы килүчеләр булган вәкиле үз позицияләрен чыгышларда нигезләргә мөмкин. Шуннан соң тавыш бирүгә тиешле төзәтмәләр кабул итү мәсьәләсе куела.

4. Әгәр проектның бер үк хәленә берничә төзәтмә кертергә тәкъдим ителсә, башта аларны кабул итү яки кире кагу башка төзәтмәләр турындагы мәсьәләне хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк темалар буенча фикер алышалар һәм тавыш бирүгә куела.

5. Төзәтмәләр (төзәтмәләр) кабул итү турындагы карар Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Әгәр тавыш бирү нәтижәләре буенча мондый тәкъдим тиешле күләмдә тавыш жыймаса, төзәтмә өстәмә тавыш бирүдән башка кире кагылган дип санала.

6. Аннары Совет баш даими комиссия тарафыннан кире кагуга тәкъдим ителгән төзәтмәләргә карау күчә. Вәкаләтле рәис Совет депутатларының яисә хокук ижат инициативасының башка субъектларының йә Совет утырышында катнашучы аларның вәкилләренә баш даими комиссия тәкъдимнәренә каршы килүләре бармы-юкмы икәнлеген ачыклай. Әгәр каршы килүчеләр булмаса, кире

кагу өчен тәкъдим ителгән барлык төзәтмәләр (ә каршы килү булса - кире кагуларына каршы булмаган төзәтмәләр), кире кагу өчен тавыш бирүгә куела. Төзәтмәләрне кире кагу турындагы карар Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

7. Әгәр Совет төзәтмәләрне кире кагу турында баш даими комиссия фикере белән килешсә, рәис тавыш бирүгә төзәтмәләрне кире кагуга каршы булган төзәтмәләрне куя. Төзәтмә авторы һәм баш комитет вәкиле үз позицияләрен чыгышларда нигезләргә мөмкин. Шуннан соң тавыш бирүгә төзәтмәләр кабул итү турында тәкъдим куела.

8. Әгәр тавыш биргәндә баш даими комиссия тарафыннан кире кагу өчен тәкъдим ителгән төзәтмәләр таблицасы баш даими комиссия тәкъдиме белән килешмәсә, рәис һәр төзәтмәне аерым куя. Төзәтмәләр авторы һәм баш даими комиссия вәкиле үз позицияләрен чыгышларда нигезләргә мөмкин. Шуннан соң тавыш бирүгә төзәтмәләр кабул итү турында тәкъдим куела.

9. Төзәтмәләр буенча тавыш бирү тәмамлангач, рәис тулаем норматив хокукый акт проектының кабул итү турындагы тәкъдимне тавыш бирүгә куя. Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге аның өчен тавыш бирсә, Советның норматив хокукый акты кабул ителгән дип санала.

10. Әгәр тавыш бирү нәтижәләре буенча проектны кабул итү турындагы тәкъдим тиешле күләмдә тавыш жыймаса, бу проект баш даими комиссиягә кайтарыла йә Совет проектны кире кагу турында карар кабул итәргә мөмкин. Проектны эшләп бетерүгә кире кайтарганда, Совет, икенче укылышта кабул ителгән төзәтмәләрне исәпкә алып, әлеге проектка төзәтмәләрне кабат кертү өчен вакыт билгеләргә мөмкин.

11. Кирәкле очракларда советның утырышта катнашкан депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән карары буенча тулаем норматив хокукый акт проектының кабул итү турында тавыш бирү кичектереләргә мөмкин, ә проект Совет билгели торган эчке юридик каршылыкларны бетерү, проект нигезләмәләренең дәрәс үзара бәйләнешен билгеләү өчен, законнарга һәм лингвистик таләпләргә туры килү предметына төп даими комиссиягә жибәреләргә мөмкин.

12. Советның норматив хокукый акт кабул ителгәннән соң, тулаем алганда, аның текстына нинди дә булса үзгәрешләр, шул исәптән редакция тексты, карарның мәгънәсен һәм эчтәлеген үзгәртә торган үзгәрешләр кертү рөхсәт ителми.

56 статья

Район бюджеты проектларын карау һәм раслау тәртибе Советның норматив хокукый акты белән билгеләнә.

10 бүлек. Район Уставы проектларын һәм Совет карарын карау үзенчәлекләре
Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында

57 статья

1. Район Уставы проекты, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карары проекты район башлыгы, Совет депутатлары, район башкарма комитеты житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан Советка кертеләргә мөмкин.

2. Устав проектларын яисә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарны карау әлеге Регламентта каралган тәртиптә кимендә ике укуда Совет утырышларынла гамәлгә ашырыла

3. Устав проектын, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын эзерләү өчен Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән карар нигезендә махсус комиссия төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән комиссия эшендә катнашу өчен Яңа Чишмә муниципаль районының жирле үзидарә органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

4. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы устав, карар күпчелек тарафыннан Совет депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике өлештә кабул ителә.

58 статья

Устав проектын, беренче укылышта кабул ителгән Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын, Уставны кабул итү турындагы мәсьәләне карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Советта күрсәтелгән Устав проектын, карар проектын буенча тәкъдимнәргә исәпкә алу тәртибенә, шулай ук гражданның аны тикшерүдә катнашу тәртибенә бер үк вакытта басылып чыгуы (халыкка житкерелүе) белән халыкка житкерелергә тиеш.

59 статья

Устав проектын буенча, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карары буенча аларны карау алдыннан Совет утырышында гавами тыңлаулар уздырыла.

60 статья

1. Устав проектына төзәтмәләр һәм Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар турында һәркайсы аерым тикшерелә һәм тавыш бирә. Төзәтмә Совет депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе тавышының күпчелегә тарафыннан кабул ителә.

2. Уставка йә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын текстын тикшергәннән соң һәм булган юридик каршылыкларны бетерү турында Устав проектын кабул итү йә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карары икенче укылышта Советның билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе тарафыннан кабул ителә.

11 бүлек. Советның башка карарлар кабул итү тәртибе

61 статья

1. Совет Совет Совет норматив булмаган характердагы актларны кабул итә, алар Совет карарлары рәвешендә рәсмиләштерелә, түбәндәге мәсьәләләр буенча:

1) район башлыгын сайлау, рәис урынбасарын сайлау һәм вазыйфаларыннан азат итү, Советның даими һәм вакытлы комиссияләрен төзү, аларның рәисләрен сайлау һәм аларны вазыйфаларыннан азат итү турында;

2) Башкарма комитет житәкчесен билгеләү турында;

3) чикләргә үзгәртү, үзгәртеп кору, жирле референдумны уздыру турындагы инициативаны күрсәтү турында;

4) жирле референдумның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору, билгеләү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү турында;

5) район башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс билгеләү турында;

6) башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүгә кандидатураларны карау өчен конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү турында (алга таба - конкурс комиссиясе);

7) район сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү, жирле үзидарә органнарының башка вазыйфаи затларын билгеләү (сайлау, килештерү) турында;

8) гавами тыңлауларны билгеләү турында;

9) граждандардан сорашып белешүне билгеләү турында;

10) муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турында;

11) Советның үз-үзен таркату, Совет депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында;

12) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы турында;

13) Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәжәгать турында;

14) прокурорның протестын (тәкъдимнәрен) карау турында;

15) процедуралардан тыш, Совет карамагына кертелгән башка мәсьәләләр буенча.

2. Күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карар кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен, законнар белән башкасы билгеләнмәгән булса, Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге тавыш биргән булса.

62 статья

1. Әлеге Регламентның 61 статьясында күрсәтелгән мәсьәләләрне Совет каравына чыгару инициативасы хокук ижат инициативасы субъектларына, башка затларга, законнарда, Устав, әлеге Регламентта билгеләнгән органнарда, оешмаларга карый.

2. Әлеге мәсьәләне Совет карары проектын, шулай ук әлеге мәсьәләне карау өчен кирәкле һәм законнарда, Уставта, әлеге Регламентта, башка муниципаль хокукый актларда каралган башка документларны һәм материалларны Советка карау өчен тәкъдим итә.

3. Советның кадрлар мәсьәләләрен хәл иткәндә шулай ук белешмә - һәр кандидатка объективка, кандидатның тиешле вазыйфаны биләү өчен билгеләнгән таләпләргә туры килүен раслаучы документлар яисә аларның күчermәләре тапшырылырга һәм бу вазыйфаны биләүгә комачаулаучы чикләүләр булмау тапшырылырга тиеш.

63 статья

1. Әлеге Регламентның 61 статьясында күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар, кагыйдә буларак, Советка кертелгән көннән алып бер ай эчендә, әгәр шушы мәсьәләләр буенча карар кабул итүнең башка срогы законнар, Устав яисә әлеге Регламент белән билгеләнмәгән булса, кабул ителә.

2. Күрсәтелгән мәсьәләләр Совет тарафыннан, кагыйдә буларак, Советның даими комиссияләре тарафыннан үз карамагына тәкъдим ителә торган мәсьәләне алдан караганнан соң карала.

3. Күрсәтелгән мәсьәләләр буенча алынган материалларны теркәү, аларны алдан карау әлеге Регламентта билгеләнгән кагыйдәләр буенча Совет норматив хокукый актлары проектларын теркәү һәм алдан карау өчен башка документларны

64 статья

Норматив булмаган характердагы Совет карарлары проектлары, кадрлар мәсьәләләре, жирле референдумны билгеләү, районның чикләрен үзгәртү, аны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү карарларыннан гайре, аларны караганчы, Совет халык тыңлауларына яисә халык фикер алышуына чыгарылырга мөмкин. Жирлекне үзгәртеп кору турындагы инициативаны күрсәтү турындагы карар проекты гавами тыңлауларга мәжбүри рәвештә чыгарыла.

65 статья

Советның утырышта катнашкан депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән карары буенча норматив булмаган аерым хокукый актлары проектлары әлеге Регламентта Советның норматив хокукый актлары проектларын карауга карата билгеләнгән кагыйдәләр нигезендә ике укылышта карала.

12 бүлек. Башкарма комитет житәкчесен билгеләү

66 статья

Башкарма комитет житәкчесе әлеге вазыйфаны биләүгә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасынан Совет тарафыннан билгеләнә.

67 статья

1. Конкурс нәтижәләре турындагы мәгълүмат белән башкарма комитет житәкчесе конкурс комиссиясе рәисе чыгыш ясы.

2. Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасына һәр кандидат үз вәкаләтләре чорына алдагы эшчәнлекнең кыска программасы белән Совет утырышында чыгыш ясы.

3. Совет депутатлары конкурс комиссиясе рәисенә, кандидатларга сораулар бирергә, тәкъдим ителгән кандидатларга агитация ясарга хокуклы.

68 статья

1. Башкарма комитет житәкчесен билгеләү мәсьәләсе, әгәр Совет тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, яшерен тавыш бирү юлы белән Совет тарафыннан хәл ителә.

2. Башкарма комитет житәкчесен билгеләү турындагы карар кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге тавыш бирсә.

69 статья

1. Әгәр конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатларның берсе дә үз вазыйфасына билгеләнү өчен кирәкле депутатларның тавышларын жыймаса, Совет башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүгә кабат конкурс уздыру турында карар кабул итә.

2. Әлеге карарны кабул итү белән бер үк вакытта Совет конкурс комиссиясе житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү турында йә конкурс комиссиясенә яңа составын формалаштыру турында карар кабул итә. Совет шулай ук конкурс комиссиясенә санлы составын үзгәртү турында карар кабул итәргә мөмкин.

13 бүлек. эгъзалары вәкаләтләрен билгеләү һәм вакытыннан алда туктату районның сайлау комиссиясе

70 статья

1. Районның сайлау комиссиясен (алга таба - Сайлау комиссиясе) төзү Совет тарафыннан, федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Башта кануннар нигезендә билгеләнүе мәжбүри булган сайлау комиссиясе эгъзаларын билгеләү турында карар кабул ителә.

3. Район сайлау комиссиясе эгъзаларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар кануннарда билгеләнгән очракта кабул ителә.

4. Сайлау комиссиясе эгъзаларын билгеләү, аларның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карарлар Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән индивидуаль тәртиптә кабул ителә һәм өстәмә тавыш бирүдән башка бер карар белән рәсмиләштерелә.

14 бүлек. Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүгә кандидатураларны карау өчен конкурс комиссиясе эгъзаларын билгеләү тәртибе

71 статья

Конкурс комиссиясе эгъзалары башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүгә кандидатураларны карау өчен «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 37 статьясы һәм 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 26 статьясы нигезендә билгеләнә. «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында».

72 статья

1. Конкурс комиссиясе эгъзаларының гомуми санын билгеләү турындагы Совет карары Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

2. Конкурс комиссиясе составына кандидатлар район башлыгы тарафыннан тәкъдим ителә.

3. Конкурс комиссиясе эгъзаларын билгеләү турындагы Совет карары Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Конкурс комиссиясе эгъзаларын билгеләү турында тавыш бирү һәр кандидатура буенча аерым башкарыла.

4. Конкурс комиссиясе эгъзаларын билгеләү өстәмә тавыш бирмичә Совет карары белән рәсмиләштерелә.

5. Күрсәтелгән кандидатура кире кагылган очракта, район башлыгы яңа карау өчен конкурс комиссиясе составына шул ук яки яңа кандидатура тәкъдим итә.

15 бүлек. Совет тарафыннан Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативалары хокукын гамәлгә ашыру

73 статья

Совет Татарстан Республикасы Конституциясенәң 76 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукына ия.

74 статья

Советның закон чыгару инициативасы Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

75 статья

1. Закон проектын Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру тәртибендә кертү турындагы карар Совет депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм өстәмә тавыш бирүдән башка тиешле карар белән рәсмиләштерелә.

2. Совет карарында комитетларда һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советы утырышында каралганда Совет закон проектын тәкъдим итүне йөкләгән зат күрсәтелә.

3. Тиешле материаллар һәм Совет карары белән эзерләнгән закон проекты Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертелә.

16 бүлек. Совет Уставы һәм карарларына аңлатма бирү

76 статья

Уставта аңлашылмаучанлыklar һәм Совет карарларында аңлашылмаучанлыklar ачыкланган очракта, Совет Уставына яисә аның карарларына, аларны куллануның каршылыклы практикасына рәсми аңлатма бирә.

77 статья

Уставны яки Совет карарларын рәсми шәрехләү өчен хокук ижат инициативасы субъектының тиешле мөрәжәгәте нигез булып тора.

78 статья

1. Уставны яисә район Советы карарын аңлату турындагы мөрәжәгәтьне карау нәтижәләре буенча баш даими комиссия Уставны яисә Совет карарын аңлату турында Совет карары проектын эшли һәм аларны Совет каравына кертә.

2. Советның Уставны яисә Советның карарын аңлату турындагы карарлары тиешенчә күпчелек тарафыннан Совет депутатларының билгеләнгән саныннан һәм Советның билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

17 бүлек. Прокурорның протестларын (тәкъдимнәрен) карау

79 статья

1. Прокурорның Советның хокукый актына протесты, шулай ук закон бозулар советын бетерү турында тәкъдим якындагы утырышта Совет тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

2. Утырыш көне турында протест китергән прокурорга хәбәр ителә.

3. Протест турында фикер алышу прокурорның протест китергән докладыннан яки аның вәкиленнән һәм баш даими комиссиянең өстәмә докладыннан башлана.

4. Прокурор протесты нәтижәләре буенча Совет протест белән килешергә, протестны кире кагарга, белешмәләргә протест кабул итәргә һәм алга таба тәкъдимнәренә һәм кисәтүләренә исәпкә алып, аны карауны дөвам итәргә мөмкин.

5. Советның протест буенча карары прокурорга җибәрелә.

6. Прокурор тәкъдимнәре шундый ук тәртиптә карала.

7. Прокурор протесты белән килешкән очракта, Совет даими комиссиягә яисә башкарма комитетка Советның протестта күрсәтелгән кисәтүләрне юкка чыгаручы тиешле хокукий акты проектын әзерләргә куша.

18 бүлек. Совет тарафыннан контроль функцияләрен гамәлгә ашыру

80 статья

1. Совет район территориясендә норматив хокукий актлар Советы кабул итә торган Устав нигезләмәләренең үтәлешен, район бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан, район үсеше планнарыннан һәм программаларыннан файдалануны, башкарма комитет һәм аның җитәкчесе эшчәнлеген тикшереп тора.

2. Районның жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан закон, Устав һәм башка муниципаль хокукий актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, депутатларның, район башлыгының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә торган Совет карары белән депутатлар арасыннан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелергә мөмкин.

81 статья

1. Советның һәр карарында, кагыйдә буларак, даими комиссия яки аның үтәлешен тикшереп тору йөкләнгән Совет депутаты күрсәтелә.

2. Контроль максаты - хокукий актның нәтижәләлеге дәрәжәсен, аны башкаруны кыенлаштыра торган сәбәпләрне, аларны үтәүгә комачаулаучы затларны жаваплылыкка тарту, шулай ук аны судта яклау зарурлыгы булганда билгеләү.

3. Хокукий актның вәкаләтле пунктында үтәүче һәм, кагыйдә буларак, башкару вакыты күрсәтелә. Даими комиссия яки контроль йөкләнгән депутат хокукий актны үтәү барышы турында үз вакытында хәбәр әзерләргә тиеш.

4. Мондый хәбәрне тыңлаганнан соң, Совет түбәндәгеләргә хокуклы:

- 1) башкарылган эш кебек хокукий актны контрольдән төшерергә;
- 2) контроль вәкаләтләрне озайтырга;
- 3) контроль вәкаләтләрне башка даими комиссиягә яисә депутатка йөкләргә;
- 4) хокукий актны гамәлдән чыгарырга;
- 5) хокукий актны үзгәртү яисә аны тулыландыру.

5. Контроль буенча хисаплылык вакыты хокукий актта яки беркетмә карарында билгеләнә.

82 статья

1. Башкарма комитет җитәкчесе елга кимендә бер тапкыр яисә район башлыгы, депутатларның билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән район Советы таләбе буенча Советка үзенең эшчәнлегенә һәм эшчәнлегенә турында хисап тапшыра.

2. Совет утырышында отчет белән башкарма комитет җитәкчесе яки аның урынбасары чыгыш ясый.

3. Фикер алышу нәтижәләре буенча Совет карар кабул итә.

83 статья

Башкарма комитет, аның житәкчесе, предприятие, учреждение, оешмалар, вазыйфай затлар, әгәр закон белән башкасы билгеләнмәгән булса, Совет, аның контроль комиссиясе, Совет депутаты мөрәжәгатә буенча Совет карамагына караган мәсьәләләр буенча соралган мәгълүматны бирергә тиеш, ә кануннарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны жаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

84 статья

1. Советның даими комиссияләре жирле үзидарәнең вазыйфай затларын тыңларга, Совет карамагындагы мәсьәләләр буенча кирәкле документларны һәм материалларны юкка чыгарырга хокуклы.

2. Жирле үзидарәнең вазыйфай затларын тыңлау йомгаклары буенча даими комиссия карар кабул итә.

19 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

85 статья

1. Әлеге Регламентка үзгәрешләр һәм өстәмәләр Советның билгеләнгән депутатларыннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

2. Әлеге Регламентка үзгәрешләр һәм өстәмәләр карау һәм кабул итү шушы Регламентның 8 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.